

odločiti o sporu, ki mu je pravilno predložen. Organ pa, ki sklepa mednarodne pogodbe, vobče pravno ne bo obvezan, da mora skleniti vprav to in to pogodbo. Ali socijološko bo morda prisiljen, da sklene vprav to in to. To bo primer, ko je država, ki je v vojni podlegla, prisiljena skleniti mir. Pomislimo n. pr. na to, da se je pisalo pri nas naravnost o »kapitulacijah«, ko smo morali prevzeti obveze o zaščiti manjšin.

Sicer pa nam kaže nastopni razmislek vsako nemožnost naravnega prava. Te norme naravnega prava bi bile lahko identične s pozitivnimi pravnimi normami, ali pa različne od njih. V prvem primeru ni uvideti, kak pomen naj bi imele naravnopravne norme. V drugem primeru pa mora nujno priti do konflikta med naravnim in pozitivnim pravom: kajti dva različna, veljavna pravna reda na istem kraju in ob istem času sta prav tako nemogoča kot dve fizikalni telesi ob istem času na istem prostoru. To bi bila stalna anarhija, ki je ne poznamo. Tukaj bi odločala moč, ki stoji za pravnim redom, kateri red bi postal veljaven. Nikdar pa ne bi bila veljavna ob istem času oba.

Književna poročila.

Dr. Bilimovič Aleksander: *Nauk o konjunkturah.* Zbornik znanstvenih razprav juridične fakultete v Ljubljani. VIII. letnik 1930-1931, Strani 184. Cena 50 Din.

Knjiga predstavlja svojevrstno strokovno delo v naši skromni narodno gospodarski literaturi. »Nauk o konjunkturah« je prav za prav razširjenje in matematična poglobitev članka istega avtorja: »Nove metode proučevanja konjunktur in gospodarska prognoza«, kateri je izšel v VI. letniku Zbornika (1927-28).

Gospodarske razprave, katere čitamo v naših časopisih in revijah, bazirajo še večinoma na zastarelih kavzalno teoretičnih metodah, katere nimajo zanesljivih objektivno statistično ugotovljenih dejstev za podlago in trpijo tako več ali manj na subjektivizmu svojih avtorjev. »Nauk o konjunkturah« pa ima namen seznaniti našo javnost z novejšimi simptomatično statističnimi metodami proučevanja gospodarskih problemov, katere so proste vsakega subjektivizma, ker bazirajo na statistično ugotovljenih dejstvih. Šele potem, ko gospodarsko stanje oziroma gospodarski proces objektivno številčno preciziramo in ga z raznimi bistroumnimi matematičnimi metodami analiziramo, lahko pristopimo h kavzalnemu razglabljanju gospodarskega procesa.

Uvajanje matematike v gospodarske studije povzroča težave bravcem, ki niso matematiki. Pisec se je radi tega potrudil, da je vse matematične dedukcije kolikor mogoče poenostavil, tako da je knjiga pristopna vsem onim, ki obvladajo srednješolsko matematiko. Vso knjigo

preveva princip poenostavljenja in populariziranja modernih metod proučevanja gospodarstva.

Snov je razdeljena v glavnem na sledeče dele: 1. Sekularni razvoj gospodarstva. 2. Sezizjske variacije. 3. Rezidualne fluktuacije. 4. Konjunkturna valovanja. 5. Medsebojna odvisnost (korelacija) gospodarskih pojavov. Posamezni primeri, ki pojasnjujejo teorijo, so vzeti iz našega narodnega gospodarstva n. pr.: celokupni jugoslovenski izvoz v letih 1921-1930, število pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu zavarovanih delavcev v letih 1926-1930, letne količine padavin v Ljubljani v letih 1851-1930.

V narodno gospodarskem pogledu knjige ne moremo kritizirati, saj stoji njen avtor v pogledu modernih narodno gospodarskih metod daleč iznad vseh drugih naših gospodarskih strokovnjakov. V formalnem in v matematičnem pogledu bi bilo pripomniti naslednje:

Težje matematične formule pisec samo citira, ne da bi jih izvajal ali utemeljeval in sicer radi tega, da ne moti s tem bravcev. Matematik, ki bere knjigo, s tem seveda ni zadovoljen, ker hoče vedeti, zakaj je tako, kot trdi pisec, in ne drugače. Temu bi lahko pisec ustregel na ta način, da bi knjigi dodal poseben dodatek s potrebnimi kratkimi matematičnimi pojasnili. Vzemimo konkreten primer na strani 71 knjige: »Ako je število členov statistične vrste dosti veliko in kaže statistična vrsta »normalno« razporedbo, je povprečni kvadratični odklon približno enak $1\frac{1}{4}$ povprečnega odklona.« Pojasnilo k tej apodiktični trditvi, katero bi prihranilo matematiku mnogo časa in truda, bi bilo sledeče: Normalna razporedba je definirana z (Gauss-ovo) formulo

$$\frac{h}{\sqrt{\pi}} e^{-h^2 x^2}$$

Povprečni kvadratični odklon se računa torej takole:

$$\sigma^2 = \frac{h}{\sqrt{\pi}} \int_{-\infty}^{+\infty} e^{-h^2 x^2} x^2 dx = \frac{1}{2 h^2}$$

Povprečni odklon pa

$$\delta = \frac{2h}{\sqrt{\pi}} \int_0^{+\infty} e^{-h^2 x^2} x dx = \frac{1}{h \sqrt{\pi}}$$

Razmerje kvadratičnega in povprečnega odklona je torej enako:

$$\frac{\sigma}{\delta} = \sqrt{\frac{\pi}{2}} = 1.2533 \dots \text{ ali približno } 1\frac{1}{4}$$

Tak dodatek matematičnih dokazov mnogo olajša razumevanje teorije. Končno ne smemo pozabiti, da je za pravilno pojmovanje gospodarskega procesa prav tako potrebno potrebno razumevanje uporabljenih matematičnih formul kot pa vsestransko proučevanje značaja dotičnih pojavov, kakor pisec v predgovoru naglaša. Dodatke matematičnih izvajanj imajo razne knjige podobne vsebine n. pr.: »Grundbegriffe und Grundprobleme der Korrelationstheorie« od A. Tschuprowa.

Na posameznih mestih ni dovolj jasno precizirano področje, kjer velja uporabljena formula. Na strani 92 dobimo sledeče: »Povprečna napaka korelacijskega koeficienta je enaka pri dosti velikem n.«

$$\sigma = \frac{1 - r^2}{\sqrt{n}}$$

Ta formula velja samo za »normalno« korelacijo. V citiranem delu pokojnega Tschuprowa dobimo na strani 90: »Bei normaler Korrelation finden wir in erster Annäherung:«

$$E(r' - Er')^2 = \frac{(1 - r^2)^2}{n} + \dots = \sigma^2$$

Za nenormalne korelacije je formula mnogo bolj komplicirana.

Nekatere veličine n. pr. trendne relacije (str. 56), verižne številke (str. 61) so računane samo na eno mesto (po vračunanju edinice n. pr. $0.96 = 1 - 4\%$). V pedagoškem pogledu je to čisto pravilno, da bravca — zlasti začetnika — ne motijo večmestna števila. Praksa, katera uporablja že vsepovsod računске stroje in s tem neprimerno olajša računanje več mest, pa priporoča večinoma preciznejše veličine, katere mnogokrat dajejo pravilnejše in lepše rezultate n. pr. kontinuiteto statističnih števil itd.

Vse te pripombe so seveda samo osebni vtisi kritika, kateri pričajo, da je knjigo z velikim zanimanjem bral in v nobenem pogledu ne zmanjšujejo vrednosti knjige, katera je edinstvena v svojem področju. Knjigo kot tako moramo toplo priporočiti vsej naši inteligenci zlasti oni, ki se bavi s kakršnokoli panogo narodnega gospodarstva. Prav posebno pa moramo knjigo priporočiti delodavskim in delavskim organizacijam in sicer radi tega, da bi one čimprej pripomogle k ustanovitvi »Zavoda za konjunktorna raziskovanja« (Institut für Konjunkturforschung), kakršnega imajo vse kulturne države in kateri bi program in ideje univ. prof. dr. Aleksandra Bilimoviča praktično izvajal v korist vsega našega narodnega gospodarstva in ljudskega blagostanja.

Ivo Lah.

Dosedanja literatura o naših novih zakonih o menici in o čeku.

(Konec)

9. Dr. Stražnický Milorad: Tumač zakona o čeku (Zagreb, 1931, vlastita naklada, str. VII in 211). Brez dvoma naš najboljši in najizbrpnejši komentar čekovnega zakona in edini, ki v najširšem obsegu in vsestransko kritično uporablja literaturo čekovnega prava in materialije našega čekovnega zakona, zlasti tudi haških konferenc. Važno je tudi, da pisec povsod zavzema stališče napram domačim komentarom, kar se v naši literaturi ne godi vedno. Seveda je človek včasih lahko drugega mnenja nego pisec, toda gre pač za sporna vprašanja, ne pa za očito krive nazore in trditve, kakor jih je toliko najti v drugih delih. Z eno besedo, ta komentar zasluži kar najtoplejše priporočilo; meni osebno ugaja skoro še bolj nego piščev tclmač meničnega zakona.

10. Dr. Stražnický Milorad: Udžbenik mjeničnog prava (Zagreb, 1932, »Obnova«, str. 207, cena 50 Din). Pisec je izdal l. 1929 obširen komentar meničnega zakona, delo, ki še danes prednjači

v literaturi našega meničnega zakona. Dijaku-pravniku to delo ni moglo tako dobro služiti kakor znanstveniku in praktiku, zato pač se je pisec odločil, da izda učbenik, prvi po novem zakonu, ki res ustreza potrebam dijaka-pravnika. Nauk sam se, prirodno, skoro povsod drži avtorjevega komentarja, skrajšan je in poenostavljen, kolikor treba za namen učbenika, vendar se dovolj obširno ozira na literaturo, tako da bo knjiga dobro služila ne samo dijaku. Razpored snovi je prav pregleden, slog jako kratek, morda bo za dijaka, ki ne pohaja predavanj, včasih celo malo težek.

V sami stvari se s piščevimi trditvami ne strinjam v vseh podrobnostih, toda o tem ni treba govoriti, ker je moje gledišče napram piščevemu učenju itak razvidno iz mojega komentarčka k meničnemu zakonu. Samo to naj omenim, da v nekaterih primerih pisec menda ni povsem pravilno razumel mojih često res jako kratkih opazk in zato ugotavlja na par mestih nasprotnost, kjer je po mojem mnenju ni.

11. Prevodi naših zakonov o menici in čeku na nemščino. Poleg mojih prevodov, ki so s kratkim sistemom izšli v Zeitschrift für Ostrecht 1928, str. 1644 sl. in 1929, str. 684 sl., so doslej izšli še ti prevodi: a) anonimno pri Geci Konu prevod obeh zakonov l. 1929. Prevod ni točen, jezično je jako pomanjkljiv. b) Prevoda dr. Hermana Sterna v izdaji Bankarstva, Zagreb, kot št. XVIII. in XXI. »Ekonomске biblioteke Srba, Hrvata i Slovenaca« t. 1929 in 1930. Prevoda sta dobra. c) Prevoda Hugona Lachnerja; založila zveza avstrijskih bank in bankirjev, Dunaj 1929, 78 strani, s kratkim, dobrim uvodom in stvarnim kazalom. Prevoda sta dobra.

12. Magnus, Tabellen zum internationalen Recht, viertes Heft, Wechselrecht (II. Auflage, Berlin 1930, Verlag von Franz Vahlen, str. XV+347). Več sodelavcev, naše menično pravo je obdelal univ. docent dr. Milan Bartoš v Beogradu. Knjiga je imela ogromen uspeh, vzlic ceni 30 mark, mislim, je prvi izdaji druga sledila čez en mesec. V uvodu so raztolmačeni strokovni izrazi, pri čemer so navedene razlike po raznih meničnih sistemih. V samih tabelah je sistematski (literatura, osnovni pojmi, menična sposobnost, oblika, duplikati, izdaja, sprejem, regres pred dospelkom, aval, podpis po zastopniku, prenos menice, plačilo, regres po dospelku, intervencija, prigovori, zastaranje, ponareditev, obogatitev, amortizacija, kolizija zakonov, menični proces, pristojbine), obdelano, in to jako pregledno in popolno, menično pravo 66 držav, vštveši angleške dominione in mandate, niti Liberija, Abesinija, Afganistan ne manjkajo; dodana sta, po istem sistemu haški in ženevski regleman, dalje menični obrazci, v izvirnem jeziku in v pismu, za 23 držav. Pri tem naj opozorim na napako: pri Jugoslaviji je natisnjen po en obrazec s hrvatskim, srbskim in slovaškim besedilom, dočim je pri Češkoslovaški naveden samo češki obrazec. Slovaški tudi govori o čl. kronah, izdana pa naj je menica v Beogradu in plačljiva prav tam. Kdo je to zgrešil, ne vem. Sicer je delo vzorno skrbno sestavljeno in imeti bi ga moralo vsako sodišče z večjim obsegom meničnih poslov, vsaka trgovinska zbornica, vsaka večja banka. Kar se tiče Jugoslavije, ni treba posebej omenjati, da se je pisec držal vobče svojega komentarja, ki žal ni povsod brezhiben kakor sem dokazal v

svojem komentarčku in kakor potrjuje sedaj učbenik Stražničkega. V podrobnosti tu ne morem.

13. Članki. a) v »Mjesečniku« 1929, str. 325: Perić, O dobrovoljni mjeničnoj prolongaciji; b) v »Slovenskem Pravniku« 1929, str. 132: Škerlj, Protest po novem meničnem zakonu; c) v »Braniču« 1928, str. 221: Mitrović, Menični zakon; 1929, str. 3, Tauber, O protestu menice, str. 12, Čubinski, Blanko menica; 1931, str. 400, Plaskalović, O prezentaciji menice na isplatu (malo zadovoljiv članek); č) v »Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht« 1930, str. 268, Laufke, Das Wechselrecht der Tschechoslowakei, Polens und Jugoslawiens (odlična primerjalna studija); d) v »Pravosudju« 1932, str. 35, Blagojević, Izjava trasanta o isključivanju njegove odgovornosti; str. 37, Lazarević, O meničnom jamstvu; str. 105, Vuković, Pasivna menična sposobnost.

14. Judikature je doslej sila malo objavljene; kar je, nima posebnega pomena.

15. Dasi se ne tičeta neposredno sedanjih zakonov o menici in čeku, ne smeta ostati neomenjeni »poročili« dr. Bertolda Eisnerja o ženevskih konferencah za izenačenje meničnega in čekovnega prava. Dr. Eisner je na obeh konferencah zastopal našo kraljevino in dal o njih poročili ministrstvu inostranih poslov; prvo je izšlo v Arhivu 1930, II., str. 245, 351, 424, in tudi v posebni izdaji pri Geci Konu 1931 (str. 74), drugo v Mjesečniku 1932, str. 33, 125 (tudi v posebnem odtisku). Vsako teh poročil je cela, sicer kratka, pa izčrpna studija o poteku izenačevalnega dela, o sklenjenih konvencijah in zlasti o novih reglemanih za menico in ček. Ob enem pisec vzporedno obravnava razmerje med novimi konvencijami in reglemanii in našima veljavnima zakonima. Ta paralela je tako natančna in popolna, da bo bistveno olajšala delo pri sprejemu rezultatov ženevskih konferenc v našo domačo zakonodajo; lahko se reče, da je največji del tega dela že opravljen, preostalo bo skoro samo, da se naš zakonodavec odloči, ali in katerih pridržkov v konvencijah se bo poslužil in ali in kako bo izpremenil sedanje autonomne določbe naših zakonov (na pr. o protestu, amortizaciji, prekinitvi in odgleditvi zastaranja) na podstavi dosedanjih več nego dvetletnih izkušenj. Dodana sta poročiloma izvorno besedilo regلمانov, rezerv in konvencije o reševanju nasprotij med meničnimi zakoni in prevod na srbsko-hrvaški jezik. Ker je naša kraljevina podpisala ženevske konvencije, treba računati s tem, da v dotednem času dobimo nova zakona o menici in čeku. Razlike napram sedanjima ne bodo bistvene, saj sta se ženevski konferenci dokaj strogo držali haških konvencij in resolucij, ki so skoro nespremenjene prevzete v naša zakona. V podrobnostih pa bo precej izprememb, za katere treba reči, da po veliki večini značijo izboljšanje. Eisnerjevi poročili bosta tudi našim praktikom lahko služili kot osnovni komentar, dodati jim bo treba samo še vzporedno besedilo autonomnih določb naših zakonov, kolikor bi se spremenile.

M. Škerlj.

Dr. Dolenc Metod: Sodni kazenski postopnik kraljevine Jugoslavije. (Sistematični prikaz.) Ljubljana. 1932. Tiskovna zadruga. 472 str. Cena 170 Din.

Nočemo izrekati nobene kritike, če trdimo, da je naš novi sodni kazenski postopnik zelo kompliciran in težaven zakon. Saj prav to velja o Glaserjevem kazenskopostopnem redu, kjer je trebalo desetletja, preden so bila rešena najbolj pereča, tako rekcč vsakdanja vprašanja glede praktične uporabe. Vprav pri kazenskem postopniku pa je za pravnikar — bodisi za sodnika, bodisi tudi za pravnega zastopnika v kazenskih stvareh — potrebno podrobno znanje vseh določb, ko je v poedinih primerih pač mogoče predhoden pouk o posameznih materialno-pravnih predpisih, a istočasno prihaja v počtev nebroj predpisov formalnega prava, ki jih je treba imeti trdno v rokah. Zato smo naziranja, da znanje in umevanje kazenskega postopnika v njegovih podrobnostih ni mogoče brez temeljite teoretične poglobitve. V tem cziru je doslej nudila nekako prvo pomoč sicer marljivo in vestno sestavljena knjiga dr. B. Markovića. A ta je bila spisana še pred uveljavljenjem novega kazenskega postopnika in se ne ozira na praktična izkustva pod veljavo avstrijskega kazenskopostopnega reda in hrvaškega kazenskega postopnika.

Sedaj nas je obdaroval s sistemom o novem kazenskem postopniku profesor dr. Dolenc. Kar izdajmo, da avtorju samemu njegovo delo ni nič kaj všeč, — zdi se mu, da je obile svoje misli o predmetu vkoval v preozek okvir. No, pisec teh vrstic se je pečal z novim kazenskim postopnikom ter njegovo prakso podrobno skoro dve leti, a vendar je iz Dolencevega sistematičnega prikaza izvedel prav mnogo novega. Predmet je na sebi neizčrpen, novi problemi se z vsakim dnem kopičijo; pa tu je veljal — sicer že malo obrabljeni, pa vendar resnični — rek »bis dat, qui cito dat«.

Avtor je ubral pri sestavi svojega sistema srečno srednjo pot. Vidimo tu poglobitev v notranji pomen posameznih določb iz obćih, dovolj temeljito razpravljanih vidikov, nikjer obširnejše kazuistike praktičnih primerov, ki za sedaj itak ne more biti izčrpana in zato tudi ne plodna. Pa avtorju, mnogoletnemu bivšemu sodniku v kazenskih stvareh pri prvostopnih in drugostopnih sodišćih ter pri višjem državnem tožilstvu, nikakor ni tuje praktično delovanje v kazenskem postopku. Vidimo to skoro iz sleherne strani nove knjige, kar prav ji daje še osobito vrednost. Vpeljava nas tako sistem v celotni duh novega kazenskega postopnika; pa vendar je dosežena navzlic pestrosti in mnogobrojnosti zakonitih predpisov zadostna popolnost. Že v § 5. navaja avtor pravne vire za kazenski postopnik in poslej k vsakemu sestavku pod posebnim napisom priključuje pripombe, kjer pregledno opozarja na vzporedne predpise formalne narave, kateri se kolikor toliko razlikujejo od obće veljavnih pravil kazenskega postopnika. Pri tem je posvećena najvećja pozornost zaknu o tisku.

Da pričenjamo govoriti podrobneje o vsebini knjige, priznavamo, da je moral avtor obširneje pričeti z zgodovinskimi podatki glede kodifikacije sodnega kazenskega postopnika. Poznejši rodovi bodo strmeli, kako da je zamogel nastati pri toliki različnosti zakonov in zakonodaje kar v šestih upravno-pravnih področjih naše države v primeroma kratki dobi po našem zedinjenju edinstveni kazenski postopnik. Novi zakon ima naravno tudi svoje pomanjkljivosti; že v uvodnih izvajanjih nam pokaže nova knjiga, kako da te pomankljivosti prav za prav ne ovirajo.

uspešne uporabe kazenskega postopnika in ne zakrivajo njegovih vrlin. Razpravljajoč o razlagi (§ 6.) se sicer avtor previdno izraža, češ, da se besedilu zakonitih predpisov kazenskega postopnika ne sme delati sila, a vendar naj misli kazenski sodnik vsekdar na njegova poglavitna načela (§ 9.) in posebej še na načelo smotrnosti (§ 10.) kot nekaj regulator vseh drugih občin načel. Skoro bi rekli, da je kratek odstavek o tem vrhovnem načelu, ki »obvlada« vsa druga načela, najbolj zanimiv, čeprav mora avtor sam poudarjati, da o bistvu tega načela v kazenskem postopniku ne najdeš ničesar. Zahteva pa to načelo, da se spravijo v sklad interesi iskanja materialne resnice ter obrambe z nujno potrebo očitovanja javnega reda. Izključeno je, da bi vseboval moderen kazenski postopnik pravila, nasprotujoča pravkar obrazloženemu načelu. Iz tega razloga je napačno naziranje najvišje stopnje, da glede odredbe vzgojnega sredstva v sodbi zoper mlajšega malletnika ni dopuščen priziv, češ, da v določbah §§ 447. odst. I., 392., 332. k. p. vzgojna sredstva niso izrečno navedena (pač pa le očitvalne odredbe). Vendarle po našem naziranju načela smotrnosti ni dosledno umeti tako, kakor da bi se vsekdar moralo skladati s starim pravilom »in dubio mitius« (prim. § 25. str. 117. sistema). Prav mnogokrat v poteku svojih izvajanj ima avtor priliko, da se na to načelo smotrnosti uspešno sklicuje. De lege ferenda si avtor želi baš v svrhu popolnega uresničenja načela smotrnosti udeležbe sodnikov lajikov na kazenskem pravosodstvu. O sodnikih lajkih je moral sicer avtor že prej (§ 2.) govoriti in jih omenja še pozneje (§ 22.), dasi ali prav zato, ker v našem kazenskem postopniku v nasprotju s kazenskimi postopniki drugih držav udeležba sodnikov lajikov v kazenskem sodstvu ni v nikaki obliki več predvidena.

V tretjem oddelku svojega sistema tolmači pisec kazensko sodno oblast ter v zvezi s kazenskimi sodišči obrazložuje njih stvarno in krajevno pristojnost. Primerno se nam zdi, da že tu obravnava o pravni pomoči in v zvezi s tem o izročitvi zločincev med sodišči naše kraljevine in onimi tujih držav.

Poglavje o strankah, osobito o državnem, zasebnem tožilcu, zasebnem udeležencu in slednjem kot subsidijarnem tožilcu, njih pravicah v medsebojnem razmerju je po našem naziranju najkočljivejše v kazenskem formalnem pravu. Avtor se spornih vprašanj ne izogiblje in utegne tu izzvati protivna mnenja, ko je kazenska praksa ubrala v marsičem drugo (vprašanje je še, če tudi pravilno) pot. Sicer moramo biti avtorju tukaj in tudi v drugih poglavjih le hvaležni, da vsekdar jasno pove in utemelji svoje naziranje v spornih vprašanjih. Posebno je posrečen sestavek o obdolženčevi obrambi in o dolžnostih ter pravicah branilčevih.

Odobravamo, da govori avtor (V. oddelek) razmeroma le na kratko o kazenskopravnih dejanjih v svrhu zasiguranja pri postopku potrebnih oseb. Zakonite določbe o priporu in o preiskovalnem zaporu v teku celega postopka so kaj komplicirane, avtor je storil najbolje, da je tukaj s potrebno ostrastjo poudarjal bistvena načela, dasi se je vendarle nekaterih bolj podrobnih vprašanj moral že tu in pozneje (§ 66. n. pr.) lotiti. Opisovanje pravil o dokazovanju daje avtorju priliko, da se peča mimogrede še s pomembnimi, a sila važnimi vedami: kriminalistiko in kriminalno psihologijo. Na teh poljih je avtor veščak prve vrste, a se

vzdržuje vsakega omahovanja v kako drugo smer, nego je začrtana po izbranem predmetu.

V VII. oddelku je opozorjeno prav posebno na razlike med sedanjim kazenskim postopnikom in prej pri nas veljavnim avstrijskim kazenskim postopnim redom v poteku kazenskega postopka. Še važnejše se nam zdi, da so tukaj točno opisana (v pripombah) posebna procesualna pravila zakona o tisku. Sledi oddelek o glavni razpravi s sodbo in tukaj je pravilno uvrščeno tudi poglavje o stroških kazenskega postopka, kjer avtor ne zapuša sebi začrtanih mej in ne postaja preobširen.

Sistematični obdelavi o pravnih sredstvih se nasproti postavljajo dokajšnje zapreke — kompliciranost in deloma različnost ali celo medsebojna protislovnost posameznih pravil. Tudi tukaj je avtor pogodil pravo pot, ko pokaže koncizno bistvena pravila o vložitvi pravnih sredstev, na drugi strani pa na njih notranji pomen v zvezi s pobijanimi odločbami ter na postopek do odločitve o njih. Sicer pa je v posebnih, že lani in predlanskim v raznih strokovnih listih izišlih monografijah dokazal pisec, da je kos reševanju tudi zelo kočljivih problemov, ki so jih podala nova pravila o pravnih sredstvih, katera se kaj razlikujejo od onih prejšnjega prava.

Slede razpravljanja o omilitvi, pomilostitvah, rehabilitaciji, zaključujejo knjigo poglavja o postopku zoper mlajše maloletnike in o izvrševanju kazni ter raznih odredb.

Iz gornjih kratkih pripomb bi bilo napačno sklepati, da je nova knjiga zgolj kratek sistem, ki naj mlade pravnike začetnike uvaja v formalno kazensko pravo. Nasprotno, delo je, ki se ne izogiblje tudi najbolj skritim in na prvi pogled težko umljivim določbam našega kazenskega postopnika. Skrbno so k pregledno razvrščenim izvajanjem tudi citirane zakonite določbe, kar daje delu še posebno vrednost. Zato bi bil prav umesten poleg že priključenega, prav dobrega stvarnega kazala še doslej manjkajoči register o vseh v sistemu navedenih določbah.

Dolenčevo knjigo, — tako, kakršna je, — stavljamo v njeni vrednosti tudi za praktično uporabo z znanimi najboljšimi sistemi sveta v tej panogi. Takoj pa pripominjamo, da hodi avtor v celotnem umevanju in razlogovanju stvarine čisto drugačna, povsem izvirna pota. Okolnost, da utegne ugovarjati ta ali oni zdaj ali pozneje temu ali onemu naziranju avtorja pa ne more vzkratiti notranje izredne vrednosti knjige, ko je narava celega predmeta v zvezi z vsakdanjim pravnim življenjem, tako da nastajajo vedno nova vprašanja in novi problemi. Ali te bo pomagal reševati uspešno prof. Dr. Dolenčev sistem, ki s pregnantno odločnostjo raztolmačujejo vsak zakoniti pojem in vsako pravilo, spravljajoč jih v zvezo z osnovnimi načeli formalnega kazenskega prava.

Dr. Pajnič Edvard.

Dr. Ruß Georg: *Das Liebesverhältnis im bürgerlichen Recht.* (Rechtfragen der Praxis. Band 32.) Verlag Sack & Montanus, Berlin. Halleensee, 1930. Cena 1.50 RM. Str. 56.

Vodilna misel te knjižice je, da se današnji svet — ne bori zoper pravni institut zakona (braka), ampak zoper proizročeno mu obliko, za katero v svojem notranjem življenju ne najde več razumevanja. Ljubezensko razmerje da je neka vrsta tovariškega zakona («Kamerad-

schafftsehe»), vsekakor brez državnega priznanja (str. 5.). Edina razlika med ljubezenskim razmerjem in legalno bračno zvezo da je, da ostaneta ljubeča se skupaj na podlagi prostega sporazuma, zakonska soproga pa, ker ju silijo k temu zakoniti predpisi; toda osebi, ki si varujeta zvestobo prostovoljno, nista manj vredni od onih, ki to izpolnjujeta, ker jih zakon s civilnimi in kazenskimi nevšečnostmi («Peinlichkeiten») drži v braku (str. 54.). Na tej zamislicah se avtor, berlinski odvetnik, bavi z nemško književnostjo, ki je v tem pogledu ni mnogo, in pa z judikaturu nemških sodišč, ki je precej bogato publicirana. Mislimo, da so označeni problemi tako zanimivi in pereči, da je vredno vsaj nekoliko se ob njih zaustaviti. — Ruß je hotel premotriti celokupen problem raz vse mogoče vidike. Načeloma presoja vse iz svojih omenjenih tez, pa išče za nje opore zlasti iz judikature lipskega državnega sodišča, tako da navaja in kritikuje odločbe o »nenravnosti naklonitev za spolno občevanje« med nezakonc z nezakonc in zakonci z nezakonc, če gre bodisi za proste daritve ali poplačila, bodisi za testamentarična volila, dalje odločbe o »medsebojnem razmerju ljubečih se oseb« raznega spola v pogledu upravljanja njihove imovine, slednjič odločbe o »pravnih posledicah odredb na korist ljubice«. Dvoje očita Ruß tem odločbam; judikatura, izhajajoča iz predpisov o § 138. o. dr. z. (za Nemčijo!) o poslih, ki so v nasprotju z dobrimi šegami, greši, če smatra zakon (brak) za ustanovo pretežno npravstvenega značaja («vorwiegend sittlichen Charakters»), ljubezensko razmerje pa za ponižanje zakona (braka) («Entwürdigung der Ehe»). Odločbe, ki so v ekscerptih navedene, so res zanimive. Žal, da v okviru tega prikaza ne moremo o posameznih govoriti, pač pa hočemo vsaj na splošno izjaviti, da nekatere odločbe res ne ustrezajo pravnemu čutu («ius aequi et boni»), vsaj kolikor se da stvar posneti iz ekscerptov. Ruß pa pravi, da je moči te nevšečnosti premostiti na ta način, da se najdejo v sedajšnjih zakonih opore za moderno rešitev vseh in vsakih vprašanj v prilogcseb, ki žive v ljubezenskem razmerju; v tem pogledu da ni potrebe zakonske predpise izpreminjati, ker so dovolj elastični, da se najde v njih moderna rešitev; potrebna je le preorientacija pojmovanja o braku... Zdi se, da je pisec knjižice zgrabil problem preenostransko: Predvsem bi poudarili, da je naravnost smešno trditi, da pri zakonskih zvezah ni istih vezi, ki prostovoljno drže zakonca v braku, nalik vezam v »ljubezenskem razmerju«. Saj so ločitve in razvedbe legalno urejene; samo vzrok za to mora biti dan. V pravnem pogledu pa opažamo, da je Ruß očitvidno civilist; kajti na norme kazenskega prava se ozira le čisto mimogrede. In vendar drži, da tudi današnje moderne države smatrajo zakonske zveze za steber človeške družbe in za izvor naraščaja, zdravega v etičnem in socialnem pogledu. Dokler pa pravno-dobrotno bračne zveze država ščiti s civilno- in celo kazensko-pravnimi sankcijami, ne pojde, da bi se protežirale ljubezenske zveze, pa bile še tako trajne in globoke, na kvar žaljenega soproga in zlasti pa potomcev iz prave zakonske zveze. Dovolili bi si pokazati samo čisto na kratko, do kakšnih posledic vede popuščanje v zakonodavstvu glede zaščite zakonske zvestobe, za kar smatramo prejšnje predpise § 292. k. z. Znan nam je primer iz prakse. Žaljeni soprog je smel pri nas zahtevati kazen za zakonsko nezvestobo («prešustvo») šele tedaj, ko je bil

zakon že ločen ali razveden. Pa sta se zakonca na podlagi tega predpisa poslužila sledeče spletke. Soproga se je vdala tretjemu; ali z ali brez sporazuma s soprogom, ni odločilno. Pač pa sta se spričo tega greha soproga dala sporazumno ločiti, paragraf o »preljubi« je postal orožje za izsiljevanje denarnih žrtev od tretjega, ločena zakonca pa sta se znašla zopet v intimnem zakonskem življenju. Da takih spletek zakonodavstvo ne sme omogočevati, leži na dani. Ne gre samo za »turpis causa«, ampak tudi za določbe o ničnosti kazensko zabranjenih dejanj. »Aut—aut«, ali legalna ureditev s civilnimi in kazenskimi sankcijami, ali pa odprava instituta braka sploh. Dokler pa ostane »ljubezensko razmerje« samo nekaj, kar se poljubno sklene in še poljubnejše, ker neha čar spolne naslade, po sklenitvi opusti, — dokler ni dejanske možnosti spravit tako neomejeno in neomejno razmerje pod pravni lik, država načelno ne more, niti ne sme dajati potuhe — negaciji legalne zakonske zveze. Seveda se pa pri tem nikakor ne zaklepamo pred možnostjo potrditve veljavnosti takih dejanskih naklonitev med ljubečima se osebama izven zakona, ki izvirajo iz zgolj altruističnih nagibov brez ozira na njune zakonito zabranjene spolne odnose.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Lubenoff Georg: Die Organisation der Lokalverwaltung in Rumänien. Sonderabdruck aus Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht, zv. III., št. 1. — **Die königliche Diktatur in Jugoslavien.** (Eine moderne absolute Monarchie.) Sonderabdruck aus Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht, zv. ? št. ?

V prvi razpravi si je stavil pisatelj za cilj, da pokaže, kako se poskuša ostvariti v Rumuniji samouprava. Podaja najprej ustavnopravne osnove in zakonsko ureditev; nato sledi podelitev lokalnih edinic, njih organizacija in naloge, finančna uprava in nadzor nad samoupravo. Predzadnje poglavje obravnava sodelovanje državljanov pri samoupravi, v zadnjem pa podaja avtor pravopolitične izglede samouprave v Rumuniji. Cela razprava je izredno pregledno disponirana in daje plastično sliko razvoja in sedanjega stanja samouprave v Rumuniji.

V drugi razpravi, ki obravnava Jugoslavijo, je hotel kombinirati avtor politiko in pravo. V političnih izvajanjih sta pomešani resnica in bajka, glede juridičnega dela pa je treba povedati odkrito: avtor nima o snovi, ki jo obravnava, jasne predstave. Posledica tega so osnovne napake, ki so po vrhu še v protislovju med seboj.

Na str. 258. je rečeno: »Man kann also sagen, dass die Organisation der Banowine die Führung aller wichtigen staatlichen Angelegenheiten in die Hände des Ban, jedoch unter weitgehender gleichzeitiger Aufsicht der Regierung gelegt hat.« Kako se sklada to z ugotovitvijo na str. 257.: »Nach dem bisher Gesagten kann man als wichtigste Funktionen des Bans folgende erwähnen: Die Kontrolle der Mittelschulen, die Sorge für den Bau der Schulgebäude und für die Anschaffung der Einrichtungsgegenstände, Aufsicht über alle Fonds und Stiftungen und über alle Verbände innerhalb der Banowine.« — Okrožni inšpektorat je avtorju tipično policijsko oblastvo: str. 259.: »Die neue Regierung hat neben Obstina und Sres noch 22 Inspektionen für polizeiliche Angelegenheiten ins Leben gerufen, die in Ihrer Zuständigkeit teilweise dem Okrug ähneln.« Na str. 259. pa beremo: »so ist dieser

Vorteil nur ein Scheinvorteil, weil die 33 früheren Provinzen, die man in 9 Banowine für gewisse Angelegenheiten umgewandelt hat, für andere Angelegenheiten unter der Form der polizeilichen Inspektionen weiter existieren. Deren Zahl beträgt zusammen allerdings nur 22; dazu muss man aber noch die 9 Provinzialhauptstädte rechnen, die dieselben Polizeibehörden haben, so dass man doch wieder auf die alte Zahl der Oblasten kommt.«

S takimi razpravami ni nikomur pomagano.

Dr. Joso Jurkovič.

Dr. Swoboda Ernst: Bevollmächtigungsvertrag und Auftrag, Geschäftsführung ohne Auftrag, versio in rem. Wien und Leipzig. Moritz Perles. 1932. Str. 92. Cena M 3.80.

Vštric mogočne propagande, ki deluje za politično združitev Avstrije z Nemčijo v skupno državno zvezo in ki je prodrla že globoko v ljudske množice, je zaznamovati stremljenja, ki jim je cilj zблиževanje in končno zenačenje obeh ozemelj v eno pravno enoto. To delovanje postaja z leti vedno bolj živahno in se ne javlja več le tu pa tam, kadar gre za izdelavo in sprejem novih nujnih zakonov, objelo je nasprotno že vse panoge pravnega življenja in tako se razmotrivajo resno tudi vprašanja velikih skupnih zakonikov, n. pr. kazenskega zakonika, grajskega postopnika, trgovinskega in občnega grajskega zakonika. Ni nezanimivo pripomniti, da si obetajo od pravnega zблиžanja tudi gospodarski krogi koristi in povečano poživljenje vzajemnih stikov med obema državama.

Pri tem se uveljavlja vedno splošnejše spoznanje, da sta ustanovili na pravnem polju obe državi mnogo pomembnega in da naj bo pri tem tako eno kakor drugo czemlje hkrati dajalec in sprejemalec. Iz prava vsake države naj se sprejme, kar je ustvarila dragocenega in to naj postane skupna last in del bodočega notnega prava. V tem smislu delujejo zlasti posebne tako zvane delovne skupnosti (Arbeitsgemeinschaften). K problemu se je oglasil tudi znani raziskovalec temeljnih načel avstr. o. g. z., prof. Swoboda, da bi opozoril na prednosti, ki gredo temu zakcniku pred skoro sto leti mlajšim nemškimi g. z. Izbral si je v to svrhu 22. poglavje »o pooblastitvi in drugih vrstah poslovodstva«, da bi pokazal baš na tej snovi, ki ji očita teorija prav posebno nesistematičnost in zamenjavanje osnovnih pojmov, da je zakonodajec vendarle zadel pravo. Swoboda odkrito priznava, da je ločiti nalog od pooblastitve in poudarja pri tem na velike zasluge, ki jih ima pri raziskavanju teh pojmov nemško pravoznanstvo. Kaže pa obenem tudi, da je priklcal nemški zakonik navzlic teoretično pravilnejšemu obravnavanju snovi nepregledno vrsto spornih vprašanj in težav, ki jih avstrijski zbog svojega praktičnega sestava praksi ni delal, ako se je zavedala razlike med obema pravnima likoma.

Glavna odlika avstr. o. g. z. je po Swobodi pri tem, da obravnava v posameznih poglavjih one norme, ki so urejene po skupnih osnovnih načelih. To vrhovno načelo najde pri 22. poglavju v pojmu »poslovodstvo«, bodisi po nalogu, bodisi brez tega. Iz praktičnih razlogov da je bil sprejet v ta del tudi verzijski zahtev kot negacija gestijskega. To načelo je pri imenovanih dveh vendarle bolj zunanje, dočim je pravna narava obeh reparacijska, kar Swoboda glede § 1041. tudi

izjavlja. Za o. g. z. je bilo torej odločilno praktično obravnavanje snovi in dokaz za to podaja pisec v razčlenitvi te snovi in prikazovanju praktične rešitve spornih vprašanj. V tem mu je delo brez dvoma uspelo in znači nov, lep prispevek k razlagi o. g. z. **Dr. R. Sajovic.**

Josip Mosestiz: Neposredni davki. Kmetijska tiskovna zadruga. Ljubljana, 1931. Str. 182. Cena 30 Din.

Širšemu občinstvu, ki ni vajeno iskati in zbirati si podatkov iz različnih zakonov, je knjiga gotovo dobro došla. V njej so namreč zbrane najvažnejše določbe iz raznih zakonov kakor spadajo skupaj. Njen obseg pa je mnogo večji, knjiga ne prinaša namreč le določb iz zakona o neposrednih davkih in k temu izdanih poznejših sprememb in pravilnikov, ampak tudi najpoglavitnejše o vjcnici, prometnem davku, davku na neoženjene osebe in davčni prostosti oseb z devetimi ali več otroki. Dobro bodo služili tudi podatki o davčni odmeri, o pritožbah in zastaranju, zlasti pa tudi o pobiranju in prisilnem izterjevanju davkov in o davčnem kazenskem postopanju. Zgolj v informacijo je kratek sestavek o finančni upravi ter razložitev nekaterih davčnih izrazov. Tako glede teh kakor tudi glede ostale knjige bi bilo želeti nekaj več svobodne razlage, zlasti o bistvu posameznih davkov in več svobode nasproti zakonitemu besedilu. Smotru knjige bi bilo tako neprimerno bolje posluženo, kakor je v sedanji obliki, in knjiga bi se povzdignila nad višino spretno sestavljenega »pregleda najvažnejših davčnih zakonskih določb«, kar je in kakor naziva avtor zbirko sam. **Dr. R. S.**

1. **Zarnow Gottfried: Gefesselte Justiz. Politische Bilder aus deutscher Gegenwart:** Band 2. I. F. Lehmanns Verlag, München, 1932. Str. 177.

2. **Eike von Repkow: Justizdämmerung. Auftakt zum Dritten Reich.** Volksfunk-Verlag, Berlin, 1932. Str. 120.

Obe knjigi sta bili napisani skoraj istočasno, obe sta politično-strankarska pojava, o katerih ne bi bilo vredno pisati, če ne bi kazali, kako naravnost strašno pada višina pravosodstva v tisti državi, ki se je pred 20 leti ponosno trkala po prsih, češ Germania docet... Prva knjiga je izliv sovraštva nacionalnih krogov. Zarnow (psevdonim publicista Ewalda Moritza) hoče podati »termometer za ugotovitev mrzlične krivulje bojne Nemčije« s tem, da prikazuje politične kazenske pravde iz velikih gospodarskih škandalov. Največ je v tem zvezku govora (prvi zvezek je imel zelo podobno vsebino) o zvezah pruskih socialnodemokratskih voditeljih Barmatovci, Sklarzi itd. Eike von Repkow (pač tudi psevdonim, pa nismo mogli dognati, kdo si je nadel kot socialnodemokratski ideolog skoraj isto ime Eike von Repgowa, čestitljivega fevdnika in večnika, spisatelja Saškega zrcala) strelja nazaj na nacionalne politike, zlasti na Hittlerja, Strasserja itd. in na njih razvpite S. A.-Leute (Sturm-Abteilungen), ki pripravljajo ustanovitev »tretje države«; v njih bodo po izjavah političnih prvakov zleteli sodniki, ki so simpatični nasprotnikom, brez pokojnine na cesti; v njih bo zavladala nečloveška sirovost in nebrzdana morilna slast itd., itd. Ni, da bi se hoteli baviti z vsebino teh dveh dokumentov sodobnosti, ki razgaljajo vso notranjo gnilobo Nemčije tudi inozemstvu; še njih deloma »pikantnih« naslovov poglavjem nečemo reproducirati. Za treznega motritelja pomenja že sam pojav teh dveh knjig, ki blatita svoje sodnike in sodišča do skrajnosti, žalostno sliko propadajoče politične morale. Način borbe utegne baš prispevati k razlagi, kako je

moglo priti v juliju t. l. do ukinitve ustave glede Pruske, ker je imela socialnodemokratska ministrstva. Glede vsebine knjig pa bi si dovolili samo to opazko: Zarnow očita socialnim demokratom, da hočejo uveljaviti moderniziran rek: »Und der Richter absolut, wenn er unseren Willen tut«; v resnici pa se nam zdi, da je Repkows s priobčenimi listinami pokazal, da imajo njegovi nasprotni v tem pogledu še veliko več grehov.

Dr. Metod Dolenc.

Wolf Erik: Vom Wesen des Täters. Freiburger Antrittsvorlesung. Tübingen, 1932. Verlag von J. C. B. Mohr (Paul Siebeck). Str. 36.

Ta knjižica obravnava fundamentalen problem in je tudi za nas Jugoslovane aktualna. Baš pri nas propagira beograjski vseučiliški profesor dr. T. Živanović t. zv. trodelbo občnega dela kazenskega zakonika po kriterijih: »dejanje — storilec — kazen« kot nekaj posebnega, logično-nujnega, drugi znanstveniki pa smatrajo to za pleonazem, ker je pri dvodelbi: »dejanje — kazen« storilec nujno soupoštevan v »dejanju«, ki ga brez storilca ne more biti. Wolf se sicer v naznanjenem delu noče baviti ex professo s sistematiko občnega dela kazenskega zakonika, zdi se celò, da se je namenoma izognil označenemu teoretičnemu sporu, ki mu je vsekakor dobro poznan tudi iz tujske književnosti. Ipak se trudi, da bi ustanočil svojo posebno teorijo o bistvu storilca zločinca, ki kulminira v zahtevi, da je treba pri tem vprašanju gledati na »osebo«, ne pa na »individuuum«, osebe zločincev pa naj se vrednotijo po meri osebnega propadanja pravnega mišljenja (str. 27). Po zamotanih potih se pribori v tem pogledu do peterih temeljnih tipičnih vrst storilcev, in sicer jih označuje: Če delujejo zločinci naklepno, za osebe z občenevarnim, občeodvratnim in občesovražnim ponašanjem, če pa ravnajo samo nemarno, za osebe z občenemarnim in občeškodljivim zadržanjem. V tej tipizaciji vidi Wolf »temeljne obrise za bodoči dogmatični sistem kazenskega prava storilcev« ter še pravi (str. 31): »Moral bi priti od pr t katalog tipov storilstva, na mesto tajnega, ki se skriva, kot se to dandanes vrši v katalogu tipov dejanskih stanov«. Vpraša se, ali je s tem Wolf uvodoma omenjeni spor razčistil? Mislimo, da bi njegova razdelba tipov storilstva pač podpirala Živanovičevo trodelbo, toda Wolf sam zaključuje smernice za bodočnost drugače: On pravi na koncu koncev, da mora priti normativni nauk o storilcih, ki ne bi smel zapasti niti psihologizmu niti sociologizmu niti se ne bi smel razblinjati v čisti logicism; omenjeni nauk naj bi bil »pristanek k življenjskemu temelju naše generacije, čije npravstvena in intelektualna pravna dobrina prepričanja (»Überzeugungsgut«) naj bi postala tudi na polju kazenskega prava plodovita (str. 36). Kaj naj predstavlja »pristanek k življenjskemu temelju naše generacije«, kaj pomenja »pravna dobrina prepričanja«, tega iz Wolfovih izvajanj ne izvemo, dasi bi bilo to za tiste, ki hočemo ostati na trdih tleh vsakdanje praktične borbe za obstanek, gotovo prezanimivo.

Dr. Metod Dolenc.

Holm-Nielsen Henning: Wirtschaft und Insolvenzrecht in Dänemark 1931. Posebni odtisk iz »Mitteilungen des Creditorenvereines 1932«. Dunaj. Str. 7.

Holm-Nielsen Henning: Gläubigerautonomie und Amtsbetrieb in Frankreich. Posebni odtis iz »Konkurs- und Treuhandwesen« 1931. Berlin. Str. 6.

Dr. Jan Juro: Novo plačilno sredstvo. Samozaložba. Maribor. 1932. Str. 38. Cena 10 Din.

Delak F.: Hlapec Jernej in njegova pravica. Cankarjeva družba. Ljubljana. 1932. Str. 56. Cena 12 Din.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv za pravne i društvene nauke. **XLII. št. 1, 2.:** Maklecov A.: Biološki pravac u modernoj kriminologiji; Kostić L.: Uprava kroz odbore ili komisije i privremena uprava; Solovjev A.: To Phonikon; Bartoš M.: Idealistička i teritorijalistička koncepcija; Terzijeve K.: O zalozi; Pržić I.: Pojam manjina u Međunarodnom pravu; Begović M.: Brak u Arabiji pre Islama; Godevac A.: Osnovna pravna načela na kojima počiva jurisprudencija stalnog suda međunarodne pravde; Kovačević Z.: Gradovi kao opšta upravna vlast; Pržić I.: Položaj Poljaka u Dancigu; Marić K.: Može li privatni učesnik kao supsidijarni tužilac preuzeti raniju kvalifikaciju optužnice i optužnicu, kada drž. tužilac preinačuje optužnicu i menja kvalifikaciju dela u korist optuženoga? — **Branić št. 7.:** Plakalović B.: O pritvoru; Konić R.: Institut »privatnog učesnika-netužioca« (oštećenika) u pravnoj svesti kod našeg naroda; Jovanović St.: Put zblizženju. — **Mjesečnik št. 7, 8.:** Stefanović J.: Dvodomni sistem u modernim ustavima; Perić Ž.: Smanjena poslovna sposobnost u srpskom privatnom pravu; Dolenc M.: Krivičnopravna odgovornost za tiskovne delikte; Muha M.: Nekoliko pitanja iz oblasti novih krivičnih zakona; Jeremić St.: Pravni odnosi u žitnom režimu; Tomašić D.: Nacrt za jednu studiju o osnovima društvene organizacije. — **Naša samouprava št. 5, 6.:** Bogdanović D.: Savez gradova i zakon o opštinama; Futer N.: Pred novim zakonom o opštinama; Jovanović M.: Kako usavršiti bancovine; Aranitović R.: Budžet i njegovo izvršenje; Nešić S.: Finansiranje radova na putevima; Pavlović N.: Uređenje gradova i nov građevinski zakon; Drašković R.: Diferencirani i progresivni prirez. — **Policija št. 13, 14.:** Marić K.: Trebaju li nam javna beležništva? Janković K.: Policijska prinuda; Katurić J.: O pritvoru, određenom od strane sreskog sudije; Klarić F.: Aktivna krivično-pravna delatna sposobnost po § 87 k. z.; Marinković B.: O meničnopravnim zahtevima i njihovoj zastarelosti; Terzijeve K.: Gubitak državljanstva Kraljevine Jugoslavije; Prica N.: Razlikovanje zvanja po činovničkom zakonu; Čulinović F.: Krivični postupak pred sreskim sudovima. — **Policija št. 15, 16.:** Dolenc M.: Socijalna sudska pomoć kao institut krivičnog procesa; Popović R.: Sticanje advokatskog titulusa; Marić K.: Trebaju li nam javna beležništva? Popović S.: Otvaranje stečaja; Gajić N.; O izvršavanju presuda; Čulinović F.: Krivični postupak pred sreskim sudom; Zlatić M.: O egzektivnoj naplati opštinskog prireza; Jelčić A.: Da li je tačka 2 § 360 k. z. za kralj. Srbiju derogirana čl. 74 Z. o Unutr. Upr.? — **Pravosude št. 7.:** Cimić E.: Novi mječni zakon; Goršić F.: Socijal. zaštita u izvršnom postupku; Blagojević V.: Obavezno osiguranje u autobusnim preduzećima; Buljan I.: Ima li mjesta rekurzu protiv odluke suda po § 563. o prin. por. van st.; Janković S.: Nadležnost sudova u sporovima koji proističu iz odnošaja advokatskog zastupanja; Stanojević L.: Pitanje § 53 Kr. z. i kriminalne duševno obolele osobe; Vragović A.: § 2 K. z. i judikatura naših sudova; Mišić D.: Da li je potreban predlog državnog tužioca za pokretanje postupka pred sreskim sudom u mestu državnog tužništva? Radović J.: Obustava postupka po § 236 st. 3 K. z. u slučaju nedolaska privatnog učesnika na pretres, ako se delo progoni po zvaničnoj dužnosti; Petković I.: Kako i gde treba izreći

kaznu u slučaju primene §§ 62—64 K. z.; Tomić Sl.: Privatnopravna potraživanja i odluke suda o njima; Podgradski I.: U slučaju protivtužbe ne samo da nije potrebna, već u opšte nikad nije ni moguća optužnica. — **Pravosude št. 8.:** Jovičić J.: O privatnom usmenom testamentu; Blagojević V.: Obavezno osiguranje u autobusnim preduzećima; Matijević I.: Povlastice nekih kreditnih ustanova u pogledu naplaćivanja njihovih potraživanja; Kiršner S.: O realnoj podsudnosti po građanskom sudovniku u vezi sa § 71 Z. o unutarnjem uređenju, osnivanju i ispravljanju zemljišnih knjiga; Peić D.: Kako se najviše greši pri opravdanju revizije; Vukčević R.: Granice između krivične i građanske prevare; Tauber L.: Presuda, njeno obrazloženje u s. k. p.; Steinmetz I.: Pijanstvo i krivična odgovornost (§ 166 K. z.); Branković I.: Može li državni tužilac stavljati predloge istražnom sudiji (ili sreskom sudu) drugog okružnog suda, da u krivičnim predmetima za koje je nadležan njegov sud, preduzme pojedine izvičajne radnje? Rukavina B.: Pitanje nadležnosti u postupku pred sreskim sudom; Dinić S.: Minimum kazne pri zamenjivanju novčane kazne kaznom lišenja slobode.

Razne vesti.

Osebnosti. Finančni viši sekretar dr. Orel Filip je premeščen k finančni direkciji v Ljubljani. Dr. Orlič Anton je postavljen za višjega tajnika drž. pravobranilstva. — Za javne notarje so imenovani: dr. Grašič Ivan v Litiji, Gajšek Karl v Kranjski gori in dr. Pehani Beno v Višnji gori. — Odvetniško pisarno je otvoril dr. Gračner Jože na Vrnskem, preselil se je odvetnik dr. Lavrič Anton v Ribnico. — Umrla sta okrajni glavar v pok. Hofbauer Hugon in viši sodni svetnik v pok. Dev Oskar.

O načrtu novega češkoslovaškega grajanskega postopnika. V drugi polovici lanskega leta je objavila češkoslovaška vlada načrt novega edinstvenega grajanskega postopnika. Kakor jugoslovenski in poljski zakon ima tudi češkoslovaški načrt za podlago avstrijski grajanski postopnik, loči se pa zunanje od prvih dveh v tem, da obravnava snov v dveh posebnih zakonih, v zakonu o pristojnosti in v zakonu o civilnem sodnem postopku. Natančen prikaz bi nam odkril mnoge zanimivosti, kako sta n. pr. naš zakon in češkoslovaški načrt spremenila enako ali vsaj podobno avstrijskega, pa tudi, da sta v marsikaterem vprašanju krenila baš v nasprotno smer. Ker gre le za načrt, bi dovedlo predaleč o vseh spremembah poročati, zato naj sledi le par besed o najznačilnejših, pa tudi glede teh se ni spuščati v načelna razmotrivanja.

Spore o pristojnosti smatra načrt, — kakor prodira to načelo tudi v teorijo, za odveč in negospodarske. Zato je izločen izrek o ničnosti sodnega postopanja po pravnomočni rešitvi spora (avstr. 42/2), prestilizovan § 43, a kumulacija zahtevkov je dopustna pred okrajnim sodiščem vselej, četudi skupna vsota presega najvišjo mejo (10.000 KČ), da je le posamezni zahtevki ne prekoračijo. Proti zavlačevanju uvaja načrt neke nove odredbe, in sicer, da ima obsezati že odgovor na tožbo opis dejanskega stanu in navedbo dokaznih sredstev, sicer ga je vrniti v popravo pod posledicami, ki veljajo za odstranitev obličnih hib. Načrt dovoljuje